

Alastomuus

Alastomuus on tila, jossa ihminen ei peitä itseään pitämällä vaatteita. Alastomana olemisen syitä voivat olla esimerkiksi peseytyminen, terveys, nautinto, asketismi, seksi, rituaali, taide, viihdyttäminen tai protesti. Alastomuus voi olla tilanteesta riippuen hyväksyttävää ja luonnollista, tai epäsuotavaa, hävettävää, jopa kiellettyä.

Joukko alastomia ihmisiä.

Syitä

Käytännön syistä

Käytännöllinen syy olla alasti on peseytyessä, nukkuessa tai lääkärillä.[1] Suomalaisessa saunassa ollaan tavallisesti alastomina, usein myös sekasaunassa perheenjäsenten tai tuttavien kesken. Jotkut länsimaiset naiset ovat nykyisin osittain alastomia eli rinnat paljaina ottaessaan aurinkoa julkisesti.[2] Antiikin Kreikan olympiakisoissa miehet urheilivat alasti.[2]

Saunominen on Suomessa ja useissa muissa maissa kulttuurisesti hyväksyttävä syy olla alasti muiden ihmisten seurassa.

Sukupuolielinten paljastaminen on suora ja vahva kutsumerkki sukupuoliseen kanssakäymiseen. Seksuaalisessa tilanteessa omien ja partnerin vaatteiden riisumisesta seuraa yleensä seksiä.[2]

Mainonta on nykyaikana valjastanut vähäpukeiset mallit palvelemaan myynninedistämistä.[3]

Nautinnon ja huvin vuoksi tai elämäntapana

Jotkut nauttivat alastomuuden tuomasta mukavuudesta ja vilpoisuudesta. Alastomana ihminen tuntee ihollaan esimerkiksi veden ja toisen ihmisen ihon kosketuksen.[1]

Naturismi eli nudismi on alastomuuskulttuuri, jonka harjoittajat esiintyvät alastomina toistensa seurassa. Naturistit harjoittavat myös järjestelmällistä toimintaa alastomana oleskelun edistämiseksi, sillä he pitävät alastomuutta kauniina ja monin tavoin hyödyllisenä.[2]

Ekshibitionisti on henkilö, joka nauttii itseensä kohdistuvasta huomiosta, ja itsensäpaljastaja nauttii alastomuutensa aiheuttamasta järkytyksestä.[4] Viuhahtaminen tarkoittaa alastomana juoksemista julkisella paikalla. Se oli suosittua etenkin 1970-luvulla, mutta viuhahtajia näkyy joskus edelleen urheilutapahtumissa. Heitä ei kuitenkaan enää näytetä televisiokuvassa.[5]

Eurooppalaisia naturisteja hiekkarannalla.

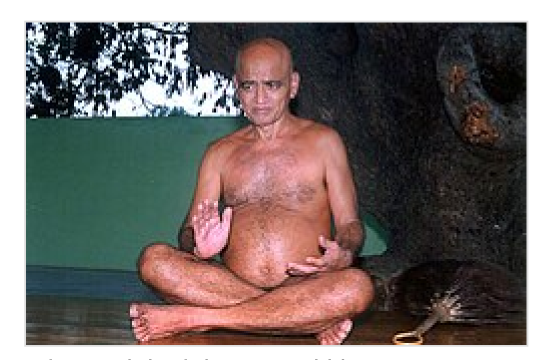
Monet ihmiset saavat mielihyvää alastomien tai vain vähän verhottujen vartalojen katselemisesta. Myös riisuutumista pidetään usein kiihottavana, mihin perustuu striptease-tanssin suosio.[2] Räsypokka on pokerin muoto, jossa osanottajat aina hävittyään riisuvat vaatekappaleen, kunnes kaikki pelaajat ovat alastomia.[2]

Mielenosoituksena ja huomion saamiseksi

Alastomuutta on hyödynnetty usein keinona saada huomiota esimerkiksi protestoidessa. Tunnetussa keskiaikaisessa legendassa englantilainen Lady Godiva ratsasti Coventryn halki alastomana protestoidakseen miehensä määräämiä ankaria veroja kyläläisille. Eri maissa naiset ovat usein protestoineet alastomina naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, syrjintää tai rajoituksia vastaan. Alastomuutta on käytetty usein myös keinona herättää huomiota rauhan, luonnonsuojelun ja eläinten oikeuksien puolesta.[6] Myös pyllistys eli paljaan takapuolen näyttäminen on eräs mielen osoittamisen muoto.[2]

Uskonnollisista syistä

Askeetit riisuutuvat kuolettaakseen lihansa ja unohtaakseen ruumiinsa tarpeet. Mystikot riisuutuvat kommunikoidakseen Jumalan ja luomisen kanssa.[1] Intiassa tietäjät ovat kulkeneet alastomina jo vedalaista uskontoa edeltävinä aikoina neljä tuhatta vuotta sitten. Jotkut jainalaiset askeettimunkit jatkavat perinnettä nykyisinkin. He kulkevat alastomina merkkinä maallisten kiintymysten hylkäämisestä sekä välttääkseen minkään eliöiden tappamista vaatteiden pesun yhteydessä. Myös tuhannet hindulaiset sadhut kulkevat alastomina etenkin Varanasiin kaupungissa.[7]

Alaston jainalainen munkki.

Juutalaisessa ja kristillisessä perinteessä suhde alastomuuteen on ollut ristiriitainen. Yhtäältä alastomuutta on pidetty huonona asiana, koska Vanhan testamentin mukaan ensimmäiset ihmiset Aadam ja Eeva tunsivat häpeää tullessaan tietoisiksi omasta alastomuudestaan.[8] Jeesus on kuvattu ristillä joskus kokonaan alastomana, joskus lannevaatteeseen pukeutuneena. Ristiinnaulitun riisuminen alastomaksi oli tapa nöyryyttää häntä.[9] Alastomuus nähdään kasteen, profetoinnin ja ekstaattisen tanssimisen yhteydessä keinona päästä lähemmäs Jumalaa. Kristillisistä liikkeistä etenkin kveekarit ottivat alastomuudessa mallia Jesajan kirjasta.[10] Jotkut kristityt askeetit ovat eläneet alastomina. Heistä tunnetuin on Franciscus Assisilainen.[11] Islamissa alastomuuteen suhtaudutaan erityisen kielteisesti, ja islamin äärimuodoissa nainen joutuu verhoamaan itsensä kokonaan.[2]

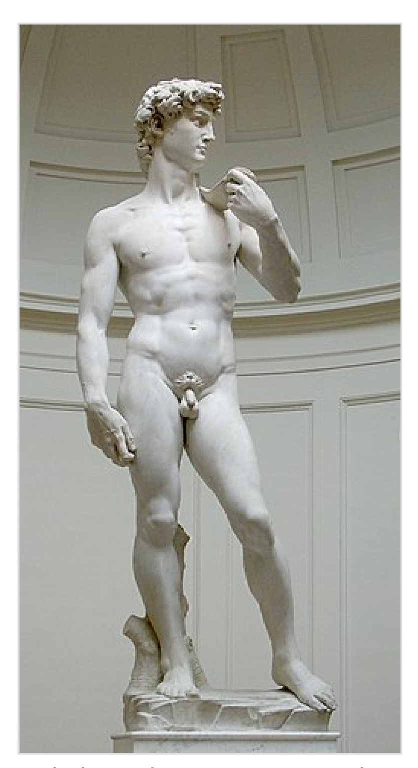
Joidenkin uskontojen ja muiden liikkeiden initiaatioseremonioihin on kuulunut alastomuutta.[12]

Eri maanosien kansanmagian rituaaleissa esiintyy etenkin naisten alastomuutta. Euroopassa nainen voi juhannusyönä alastomaksi riisuutumalla saada selville tulevan miehensä henkilöllisyyden. Naisten alastomuudella on myös pyritty parantamaan tulevaa satoa ja tuomaan sateita.[13]

Alastomina suoritettavat rituaalit ovat näkyvä osa wiccaa ja joitain muita uuspakanallisia uskontoja sekä noituutta. Wiccaan alastonrituaalit toi liikkeen perustaja, naturisti Gerald Gardner. Wicca perustuu vanhempiin pakanallisiin perinteisiin, joiden noidat on 1500-luvulta saakka kuvattu taiteessa alastomina. Noitien alastomuudesta tai edes mistään eurooppalaisista noitauskonnoista ei tosin ole historiallisia todisteita. Myös Afrikasta, Lähi-idästä, Uudesta-Guineasta, Siperiasta ja Pohjois-Amerikasta tunnetaan tarinoita öisin alastomina liikkuvista pahoista noidista.[14]

Joillekin alastomuus on itsessään tapa toteuttaa henkisyyttä ilman sitoutumista mihinkään erityiseen uskontoon.[15]

Taiteessa ja populaarikulttuurissa

Taiteissa alastomuus on usein ollut hyväksytympää kuin tosielämässä. Michelangelon vuonna 1504 valmistunut Daavid-veistos.

Alaston ihminen on hyvin yleinen aihe taiteessa. Taideoppilaitoksissa ja taidekursseilla toimii alastonmalleja, joita taiteilijat piirtävät opiskellakseen ihmisruumiin rakennetta ja muotoja. Toimintaan ei katsota liittyvän eroottista tai seksuaalista latausta.[2]

Teatterin lavalla alastomuutta on käytetty huomiotaherättävästi esimerkiksi musikaaleissa *Hair* ja *Oh! Calcutta!*.[16] Tunnetuista populaarimuusikoista alastomuutta, itsensäpaljastelua tai yläosattomuutta ovat esiintyessään hyödyntäneet esimerkiksi Iggy Pop, Ozzy Osbourne, Robbie Williams, Queens of the Stone Age, Red Hot Chili Peppers, Courtney Love ja Jim Morrison. Ensimmäisinä albuminsa kannessa alastomina esiintyivät John Lennon ja Yoko Ono (*Two Virgins*, 1968). Sen jälkeen hyvin monen albumin kannessa on kuvattu alastomuutta.[17]

Hyväksyttävyys

Aikuisten alastomuutta ei yleensä hyväksytä julkisella paikalla. Myös tiedotusvälineissä alastomuus pyritään usein kieltämään tai piilottamaan. Lämpimissä maissa on edelleen olemassa pieniä kulttuureita, joissa alastomuus on arkipäiväistä. Kylmissä maissa alastomuus on harvinaisempaa, koska se voi johtaa lämmönhukkaan.[2]

Alastomuuden laillisuus vaihtelee paljon maittain ja alueittain. Monessa Euroopan maassa julkinen alastomuus on laillista, mutta voi silti johtaa pidätykseen. Esimerkiksi Barcelonan kaupungissa se on kuitenkin sallittua. Useimmissa Yhdysvaltain osavaltioissa julkinen alastomuus johtaa sakkoon tai

vankeuteen, mutta Vermontissa se on sallittua. Australiassa alastomuuden hyväksyttävyys vaihtelee alueittain. Uudessa-Seelannissa se ei ole laitonta. Lähi-idässä ja kaikissa muslimimaissa julkinen alastomuus on kiellettyä.[18]

Pikkulapsille alastomuus on luonnollista, ja sitä pidetään normaalina ja hyväksyttävänä useimmissa maissa, etenkin perhepiirissä. Kun lapsi kasvaessaan oppii, että alastomuudessa on jotain hävettävää, hän ryhtyy käyttämään vaatteita.[2]

Lähteet

- Carr-Gomm, Philip: *A Brief History of Nakedness*. Reaktion Books, 2010. ISBN 978 1 86189 647 6

Viitteet

1. Carr-Gomm 2010, 89–92.
2. Palo, Jorma & Palo, Leena-Maija: *Rakkaudesta seksiin*, s. 8–15, 136. WSOY, 1999. ISBN 951-0-23241-6
3. Hietanen, J. K. & Nummenmaa, L.: Alastomuus virittää aivot 17.11.2011. Tampereen yliopisto. Arkistoitu (https://web.archive.org/web/20111127232203/http://www.uta.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote.html?id=68572) 27.11.2011. Viitattu 10.6.2020.
4. Carr-Gomm 2010, 184–191.
5. Carr-Gomm 2010, 173–182.
6. Carr-Gomm 2010, 92–110.
7. Carr-Gomm 2010, s. 52–67.
8. Carr-Gomm 2010, s. 27.
9. Carr-Gomm 2010, 84.
10. Carr-Gomm 2010, s. 72–74.
11. Carr-Gomm 2010, 78.
12. Carr-Gomm 2010, s. 32.
13. Carr-Gomm 2010, s. 38–41.
14. Carr-Gomm 2010, s. 27–31.
15. Carr-Gomm 2010, 87–88.
16. Carr-Gomm 2010, 212.
17. Carr-Gomm 2010, 209–212.
18. Carr-Gomm 2010, 148–149.

Aiheesta muualla

- Kuvia tai muita tiedostoja aiheesta **Alastomuus** Wikimedia Commonsissa
- Sitaatteja aiheesta **Alastomuus** Wikisitaateissa
- The Naked Truth: The Face and Body Sensitive N170 Response Is Enhanced for Nude Bodies (http://www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0024408)